

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0380

Profesija Tehniskais Ortopēds 3226 17

Kvalifikācijas līmenis V līmeņa profesionālās kvalifikācijas speciālisti protezēšanā/ortozēšanā (tehniskais ortopēds) ar pastiprinātu medicīnisko zināšanu un prasmju apguvi veselības aprūpē.

Nodarbinātības apraksts Tehniskais ortopēds ir ārstniecības persona (funkcionālais speciālists). Tehniskais ortopēds veic cilvēka funkcionālā stāvokļa uzlabošanu, novērtējot nepieciešamību pēc tehniskā palīglīdzekļa, izgatavojot un / vai pielāgojot tehniskos palīglīdzekļus. Tehniskais Ortopēds strādā organizācijā un/vai privātpraksē un sniedz Tehniskās Ortopēdijas pakalpojumus. Tehniskais Ortopēds veic slimnieka ortopēdisko izmeklēšanu, nosaka nepieciešamo izstrādājuma veidu, seko izstrādājuma izgatavošanas tehniskā procesa norisei, nepieciešamības gadījumā, to koriģējot. Tehniskais Ortopēds kontrolē izstrādājuma pielaikošanu, vajadzības gadījumā nodrošinot tā korekciju, veic apmācību izstrādājuma lietošanā, funkcionalitātē, higiēnā un drošībā. Sadarbojoties ar pārējo rehabilitācijas komandu, Tehniskais Ortopēds nodrošināt turpmāku klienta rehabilitāciju ar izgatavoto izstrādājumu palīdzību. Tehniskais Ortopēds veic zinātniskos pētījumus, tos prezentē un rūpējas par savu profesionālo izaugsmi izvēlētajā Tehniskās Ortopēdijas darbības. Atkarībā no izvēlētajās darbības jomas Tehniskais Ortopēds apgūst un lieto jomai specifiskās zinātniski pamatotās rehabilitācijas tehnoloģijas.

Pienākumi un uzdevumi

<i>Pienākumi</i>	<i>Uzdevumi</i>
------------------	-----------------

1. Ievērot Tehniskā Ortopēda darba ētiku	1.1. Informēt par Tehniskā Ortopēda ētikas principiem klientus, darba devēju un citus speciālistus. 1.2. Darba konfliktsituācijās rīkoties atbilstoši Tehniskā Ortopēda ētikas kodeksa prasībām.
2. Veikt slimnieka ortopēdisko izmeklēšanu	2.1. Noteikt izmeklējuma mērķi. 2.2. Izvēlēties atbilstošas izmeklēšanas metodes. 2.3. Veikt datu ievākšanu, apstrādi, analīzi un interpretāciju. 2.4. Noformēt iegūtās izpētes rezultātus un secinājumus. 2.5. Pārrunāt un izskaidrot gūtās atziņas klientam saprotamā veidā.
3. Nozīmēt atbilstošu Tehniskās Ortopēdijas palīdzību	3.1. Ievākt un precizēt informāciju par problēmu. 3.2. Noteikt nepieciešamā palīglīdzekļa funkciju 3.3. Noteikt nepieciešamā palīglīdzekļa veidu 3.4. Pārrunāt un izskaidrot klientam Tehniskās Ortopēdijas palīdzības procesu un tā rezultātus.
4. Nodrošināt tehniskā palīglīdzekļa izgatavošanu	4.1. Iepazīstināt iesaistīto personālu ar darba uzdevumu 4.2. Veikt nepieciešamos mērījumus un pierakstus 4.3. Izgatavot izstrādājumu vai nodrošināt izgatavošanas uzraudzību 4.4. Nodrošināt izstrādājuma savlaicīgu izgatavošanu
5. Veikt tehnisko palīglīdzekļu pielaišanu un izstrādājuma statisko un dinamisko izveidi.	5.1. Veikt izgatavotā izstrādājuma pielaišanu 5.2. Novērtēt izstrādājuma atbilstību klienta vajadzībām. 5.3. Veikt nepieciešamās korekcijas 5.4. Veikt izstrādājuma pielāgošanu un regulāciju 5.5. Pārrunāt un izskaidrot klientam Tehniskā palīglīdzekļa lietošanas noteikumus
6. Profesionālā izaugsme	6.1. Piedalīties zinātniskajās un zinātniski praktiskajās konferencēs, semināros,ursos, treniņos. 6.2. Sekot jaunumiem profesionālajā literatūrā.
7. Zinātniskā pētījuma veikšana Tehniskajā Ortopēdijā	7.1. Noteikt pētījuma problēmu un mērķi. 7.2. Formulēt tematu un analizēt zinātnisko literatūru. 7.3. Formulēt pētījuma hipotēzi vai pētījuma jautājumu. 7.4. Izvēlēties pētījuma metodes, shēmu (dizainu), izlasi un izstrādāt plānu. 7.5. Ievākt datus. 7.6. Apstrādāt, analizēt un interpretēt datus. 7.7. Noformēt rakstiski pētījuma rezultātus un secinājumus un tos prezentēt.
8. Tehniskās Ortopēdijas izpētes datu bāzes veidošana	8.1. Saglabāt un sistematizēt Tehniskās Ortopēdijas materiālus. 8.2. Ievērojot konfidencialitāti un brīvprātības principu, sagatavot Tehniskās Ortopēdijas izpētes materiālus Latvijas kopīgo datu bāzu veidošanai (piemēram, testu standartizācijai).

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi.

1. Darba telpu iekārtojums

– Tehniskā ortopēda darba nodrošināšanai ir nepieciešama speciāli iekārtota Tehniskās Ortopēdijas iestāde, kurā pacientam (klientam) atbilstoši viņa diagnozei, funkcionālo spēju ierobežojumiem un sociālajam potenciālam izgatavo vai pielāgo individuālus vai daudzkārt lietojamus tehniskos palīglīdzekļus. Tehniskās ortopēdijas iestādes ir tehniskās ortopēdijas kabineti un tehniskās ortopēdijas centri.

Tehniskās ortopēdijas kabinets ir tehniskās ortopēdijas iestāde, kas veic rūpnieciski izgatavotu tehnisko palīglīdzekļu pielāgošanu pacientam.

Tehniskās ortopēdijas centrs ir tehniskās ortopēdijas iestāde, kas veic individuālu tehnisko palīglīdzekļu izgatavošanu, kā arī individuālu un rūpnieciski izgatavotu tehnisko palīglīdzekļu pielāgošanu pacientam.

2. Fiziskie faktori

Tehniskās Ortopēdijas iestādēm pēc ģeogrāfiskā novietojuma, sabiedriskā transporta satiksmes, ceļiem, ēkām un vides, jābūt brīvi pieejamām cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un visām pārējām klientu grupām;

Sociālajās institūcijās jānodrošina telpa un atbilstošas mēbeles individuālai Tehniskā Ortopēda un klienta konsultācijai;

Tehniskās Ortopēdijas iestādēs jānodrošina trokšņu izolācija;

Tehniskās Ortopēdijas iestādēs jābūt uzgaidāmām telpām, kurās ērti var uzturēties un apsēties visi klienti;

Tehniskās Ortopēdijas iestādēs jābūt tualetēm, kas paredzētas un pielāgotas klientiem;

Telpām, īpaši uzgaidāmajām, jābūt labi ventilētām, ziemā apkurinātām;

3. Bioloģiskie faktori .

Pastāv palielināts inficēšanās risks;

Telpām un mēbelēm jābūt regulāri dezinficētām un tīrām;

Darbs ar dažādiem instrumentiem prasa pastiprinātu uzmanību.

Tehniskajam Ortopēdam jāspēj koncentrēt uzmanību visas darba dienas garumā;

4. Psiholoģiskie faktori

Tehniskā Ortopēda darbs saistīts ar lielu garīgo piepūli, sarežģītas, multidisciplināras, informācijas apstrādi;

Tehniskajam Ortopēdam jāuzņemas pilna atbildība par klientu Tehniskās Ortopēdijas problēmu efektīvu risināšanu un vajadzību apmierināšanu;

5. Organizatoriskie faktori

Tehniskajam Ortopēdam nepieciešamas labas sazināšanās prasmes darbam ar klientiem (pacientiem), viņu tuviniekiem, ar citām tehniskās Ortopēdijas darbībā iesaistītām personām, kā arī darbam starpdisciplinārā komandā. Tāpat nepieciešama prasme organizēt sadarbību, būt elastīgam lēmumu pieņemšanā.

darbs tiek veikts individuāli, vai darbojoties rehabilitācijas komandā. Tehniskais Ortopēds ir ortopēdijas tehniķu darba vadītājs.

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai.

Komplicētu Tehniskās Ortopēdijas un izvērtēšanas, konsultēšanas un rehabilitācijas metožu lietošanai nepieciešams oficiāls dokuments, kas apliecina Tehniskā Ortopēda sagatavotību, ja attiecīgās metodes nav apgūtas profesionālo studiju programmu ietvaros apmācīta speciālista vadībā.

Prasmes.

Kopīgās prasmes nozarē.	Specifiskās prasmes profesijā.	Vispārējās prasmes/spējas.
IEVĒROT PROFESIONĀLO ĒTIKU	BALSTĪT SAVU PROFESIONĀLO DARBĪBU UZ ZINĀTNISKI PAMATOTĀM TEHNISKĀS ORTOPĒDIJAS METODĒM	IEGŪT ORTOPĒDISKU INFORMĀCIJU, ADEKVĀTI IZMANTOJOT DAŽĀDA VEIDA IZMEKLĒŠANAS METODES
PRAST ORGANIZĒT, VADĪT UN PIEDALĪTIES STARPDISCIPLINĀRAS KOMANDAS DARBĀ	KRITISKI IZVĒRTĒT DAŽĀDU TEHNISKĀS ORTOPĒDIJAS IZSTRĀDĀJUMU KVALITĀTI UN TICAMĪBU	IZMANTOT UZ PIERĀDĪJUMIEM BALSTĪTU PRAKSI UN ZINĀTNISKI PAMATOTAS REHABILITĀCIJAS TEORIJAS SAVĀ PRAKSĒ
SAKARSME AR	VEIKT KLIENTA	SADARBOTIES

KLIENTU	ORTOPĒDISKU IZMEKLĒŠANU / IZVĒRTĒŠANU	KOMANDĀ/GRUPĀ
VEIDOT KONTAKTU AR KLIENTU	NOVĒRTĒT KLIENTA FUNKCIONĀLĀS IZMAIŅAS	RISINĀT KONFLKTSITUĀCIJAS
SPĒT SAZINĀTIES LATVIEŠU UN APGŪTĀ SVEŠVALODĀ	APKOPOT , ANALIZĒT UN INTERPRETĒT ORTOPĒDISKA RAKSTURA INFORMĀCIJU	NOFORMĒT,SISTEMATIZĒT UN GLABĀT LIETIŠĶOS DOKUMENTUS
KONSULTĀCIJĀ NOTEIKT KLIENTA VAJADZĪBAS	IZVĒLĒTIES TEHNISKĀS ORTOPĒDIJAS PALĪGLĪDZEKLI ATBILSTOŠI KLIENTA VAJADZĪBĀM	LIETOT DATORU INFORMĀCIJAS GLABĀŠNAI UN APSTRĀDEI
PIENEMT LĒMUMUS UN UZŅEMTIES ATBILDĪBU	PIELIETOT TEHNISKĀS ORTOPĒDIJAS NOZAREI ATBILSTOŠĀS REHABILITĀCIJAS TEHNOLOĢIJAS	LIETOT DATU ZINĀTNISKĀS APSTRĀDES DATORPROGRAMMAS
IZSTRĀDĀT KLIENTA APRŪPES PROGRAMMU SADARBĪBĀ AR CITIEM REHABILITĀCIJAS KOMANDAS SPECIĀLISTIEM	PĀRRUNĀT UN IZSKAIDROT TEHNISKĀS ORTOPĒDIJAS RAKSTURA INFORMĀCIJU KLIENTAM	PREZENTĒT INFORMĀCIJU PAR NOTEIKTU TEMATU, IZSKAIDROT TO CITIEM(MUTISKI UN RAKSTISKI)
IZVĒRTĒT SAVU PROFESIONĀLO KOMPETENCI KONKRĒTU UZDEVUMU VEIKŠANAI	IZSTRĀDĀT PĒTĪJUMA PROJEKTUS TEHNISKAJĀ ORTOPĒDIJĀ UN TOS REALIZĒT	

RAKSTĪT ZINĀTNISKA PĒTĪJUMA PĀRSKATA DARBU /RAKSTU SAPROTAMĀ VEIDĀ		
LIETOT INFORMĀCIJAS AVOTUS UN TO ATLASĒS LĪDZEKĻUS		
JAUNRADES UN PĒTNIECĪBAS PRASMES		
IEVĒROT DARBA DROŠĪBAS UN HIGIĒNAS PRASĪBAS		
PILNVEIDOT PROFESIONĀLĀS ZINĀŠANAS UN PRASMES TĀLĀKIZGLĪTĪBAS PROCESĀ		

Zināšanas.

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Lietošana
FIZIKA(BIOĻĢISKO AUDU UN ŠĶIDRUMU FIZIKĀLĀS ĪPAŠĪBAS;ĀRSTNIECISKO, KLIMATISKO UN RŪPNIECISKO FAKTORU, KAS IEDARBOJAS UZ ORGANISMU , FIZIKĀLIE PARAMETRI UN ŠIS IEDARBĪBAS BIOFIZIKĀLAIS MEHĀNISMS)		X	
MATEMĀTIKA(AUGSTĀKĀ MATEMĀTIKA,LAI SEKMĪGI STUDĒTU PROFILĒJOŠAS DISCIPLĪNAS, PARALĒLI ŠIM PRIEKŠMETAM UN PĒC TAM)		X	
INFORMĀTIKA(DATORI MEDICĪNĀ UN VESELĪBAS APRŪPĒ,CAD/CAM SISTĒMAS PIELIETOŠANA)		X	
MEDICĪNAS TERMINOLOĢOJA SVEŠVALODĀS			X
LATĪŅU VALODA		X	
ANĢĻU VALODA			X
IEVADS SPECIALITĀTĒ . VISPĀRĒJIE CILVĒKTIESĪBU PAMATI UN CILVĒKTIESĪBAS.MEDICĪNAS VĒSTURE		X	
.VESELĪBAS APRŪPES UN REHABILITĀCIJAS DARBA ORGANIZĀCIJA.		X	
VISPĀRĒJIE TIESĪBU PAMATI UN CILVĒKTIESĪBAS		X	

MEDICĪNAS VĒSTURE	X		
MEHĀNIKA			X
PIRMĀ /NEATLIEKAMĀ PALĪDZĪBA			X
ANATOMIJA		X	
BIOLOĢIJA UN FIZIOLOĢIJA		X	
MATERIĀLU MĀCĪBA			X
MATERIĀLU APSTRĀDE			X
FILOZOFIJA UN ĒTIKA		X	
DARBA AIZSARDZĪBA			x
DARBA LIKUMDOŠANA			x
VIDES ZINĪBAS (IETEKME UZ VIDĪ)			x
PSIHOLOĢIJA		X	
ORTOZĒŠANA AR MĪKSTAJĀM ORTOZĒM			X
ORTOZĒŠANA AR CIETAJĀM ORTOZĒM			X
PAT. FIZIOLOĢIJA		X	
IEKŠĶĪGO SLIMĪBU PROPEDEITIKA UN VISPĀRĪGĀ ĶIRURĢIJA		X	
SPORTA MEDICĪNA UN INVALIDU SPORTS		X	
INFEKCIJAS SLIMĪBAS UN KLĪNISKĀS APRŪPES PAMATI		X	
SABIEDRĪBAS VESELĪBA		X	
FUNKCIONĀLĀS MAZSPĒJAS KLASIFIKĀCIJA			X
MEDICĪNAS UN SASKARSMES PSIHOLOĢIJA			X
NEIROLOĢIJA		X	
FIZIOTERAPIJAS PAMATI UN ERGOTERAPIJAS PAMATI		X	
AUGŠĒJO UN APAKŠĒJO EKSTREMITĀŠU PROTEZĒŠANA UN ORTOZĒŠANAS KLĪNISKĀ PRAKSE			X
AUGŠĒJO EKSTREMITĀŠU PROTEZĒŠANA			X
APAKŠĒJO EKSTREMITĀŠU PROTEZĒŠANA			X
EKONOMIKA. UZŅĒMĒJDARBĪBAS PAMATI.		X	
ELEKTROTEHNIKA		X	
PĀRVIETOŠANĀS PALĪGIERĪCES			X
BĒRNU ĶIRURĢISKĀ ORTOPĒDIJA		X	
MEDICĪNAS TEHNOLOĢIJAS(STARU DIAGNOSTIKA) UN SPECIĀLĀ ORTOPĒDIJA		X	
MEDICĪNAS STATISTIKA UN DATU BĀZE		X	
ERGONOMIJA	X		
MEDICĪNAS BIOFIZIKA(UZ INSTRUMENTĀLĀS APMĀCĪBAS PRINCIPIEM BALSTĪTO, MEDICĪNAS TEHNOLOĢIJU BIOFIZIKĀLIE PAMATI)	X		

Tehniskā ortopēda profesijas standarta izstrādes darba grupa sastāvs:

1. Jevgenijs Fedjaņins - Protēzistu / Ortozistu un tehniskās ortopēdijas asociācijas prezidents ,tehniskais ortopēds, a/s ”Protezēšanas un ortopēdijas centrs”,
2. Iveta Spodriņa - Protezēšanas / Ortozēšanas akadēmiskās skolas direktore - mācību metodiķe, Rīgas Stradiņa universitātes Rehabilitācijas fakultātes;

3. Gundars Rusovs - tehniskais ortopēds, SIA „Platpīrs”

Konsultanti :

1. Andris Jerkins - tehniskais direktors, a/s ”Protezēšanas un ortopēdijas centrs”
2. Ilona Romanova - tehniskais ortopēds, Specializētais Tehniskās Ortopēdijas centrs ”Sloka”

Profesijas standarta eksperti:

1. Romāns Prozorovičs - traumatologs- ortopēds, Valsts a/s ”Tehnisko palīglīdzekļu centrs”,
2. Jānis Ģīlis - lektors, plastiskais ķirurgs; Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes plastiskās un rekonstruktīvās ķirurģijas katedra.